

**Úřad
Národní
rozpočtové
rady**

**Odhady nákladů
příspěvku na péči
v návaznosti na stárnutí
populace**

Úřad Národní rozpočtové rady

Odhady nákladů příspěvku na péči v návaznosti na stárnutí populace

Podkladová studie

sekce Makroekonomických a fiskálních analýz

červen 2019

Michal Hlaváček (michal.hlavacek@unrr.cz)

Úřad Národní rozpočtové rady

Holečkova 31, 150 00 Praha 5

tel.: 277 771 010

e-mail: podatelna@unrr.cz

www.rozpoctovarada.cz

Odhady nákladů příspěvku na péči v návaznosti na stárnutí populace

Jednou z kvantitativně nejvýznamnějších nedůchodových dávek je tzv. příspěvek na péči, který v současnosti tvoří cca 0,5 % HDP a je vedle rodičovského příspěvku nejvýznamnější nedůchodovou sociální dávkou hrazenou ze státního rozpočtu.¹ Příspěvek na péči je přitom ze své povahy závislý na demografickém vývoji a lze u něj očekávat závislost celkového vypláceného objemu příspěvku na stárnutí populace. U příspěvku na péči došlo v nedávné době rovněž k úpravě jeho výše, když narostl v nejvyšších kategoriích závislosti o výrazných 45 %.

Tato podkladová studie si klade za cíl popsat metodologii způsobu projekce tohoto příspěvku použitou ve Zprávě o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (NRR, 2019). Oproti předchozí Zprávě (NRR, 2018) přitom metodologie projekce tohoto příspěvku dostala určitých změn, především s ohledem na zpřesnění věkového profilu vyplácení příspěvku (podrobněji viz kapitola 4).

Struktura této studie je následující. Nejprve v kapitole 1 krátce shrneme na základě zákona vlastnosti tohoto příspěvku a podmínky jeho vyplácení. V druhé kapitole pak popíšeme historické údaje ohledně struktury vypláceného příspěvku podle věku a dalších parametrů, které jsou zásadním podkladem pro následnou projekci počtu osob pobírajících příspěvek na péči. Tuto projekci, která vedle věkové struktury vypláceného příspěvku závisí rovněž na demografické projekci ČSÚ, prezentujeme v kapitole 3, spolu s projekcí jednotkové výše příspěvku. V závěrečné 4. kapitole přidáváme citlivostní analýzu naší projekce, především s ohledem na její trajektorie v různých verzích demografické projekce. Srovnáváme zde také časový profil nárůstu příspěvku na péči s jinými typy státních výdajů, které rovněž souvisejí se stárnutím populace (invalidní a starobní důchody).

1 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči byl v České republice zaveden v souvislosti s platností nového zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který byl účinný od 1. ledna 2007 (dále jen „Zákon“).² Příspěvek na péči nahradil předchozí dávky podobného charakteru, tedy zvýšení důchodu pro bezmocnost (§ 70 již neplatného zákona 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení) a příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu (§ 80 a 81 zákona o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb., § 7 zákona o sociální potřebnosti č. 482/1991 Sb.).

Příspěvek na péči je dle § 7(1) Zákona poskytován osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Nárok na příspěvek má osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb. Tato pomoc může být poskytována jak v domácí péči osobou blízkou, případně asistentem sociální péče, ale i poskytovatelem pobytových sociálních služeb, dětským domovem nebo speciálním lůžkovým zdravotnickým zařízením hospicového typu. U pobytových zařízení je poskytnutý příspěvek příjmem tohoto zařízení. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce, která posléze provádí i výplatu tohoto příspěvku.

Osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, pokud není schopna zvládat alespoň tři základní životní potřeby a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Podle toho, kolik základních životních potřeb není závislá osoba schopna zvládat a podle jejího věku, se pak určuje stupeň její závislosti, který pak ovlivňuje i výši vypláceného příspěvku (viz § 11 Zákona 108/2006 Sb. a graf 3.2 této studie). Odlišují se základní 4 stupně závislosti: lehká závislost (I. stupeň), středně těžká závislost (II. stupeň), těžká závislost (III. stupeň) a úplná závislost (IV. stupeň). Osoby do 18 let věku se považují za závislé na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejsou schopny zvládat tři základní životní potřeby, pro vyšší stupně závislosti pak činí počet nezvládnutých životních potřeb 4 nebo 5 pro II. stupeň, 6 nebo 7 pro III. stupeň a 8 nebo 9 pro IV. stupeň. Počet nezvládnutých životních potřeb pro osoby starší 18 let je 3 nebo 4 (I. stupeň), 5 nebo 6 (II. stupeň), 7 nebo 8 (III. stupeň) a 9 nebo 10 (IV. stupeň). Hodnocené základní životní potřeby pro posouzení stupně závislosti se týkají schopnosti zvládat mobilitu, orientaci, komunikaci, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, výkon fyziologické potřeby, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost (tato

¹ Projekce příspěvku na péči je součástí kapitoly 4.3 Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí NRR.

² Příspěvek na péči je součástí druhé části zákona 108/2006, je popsán v paragrafech §7 až §30. Příspěvek je rovněž upraven prováděcí vyhláškou č. 505/2006 Sb.

potřeba se nehodnotí u osob do 18 let věku).³ Posouzení stupně závislosti provádí na základě žádosti krajské pobočky Úřadu práce Okresní správa sociálního zabezpečení.

2 Struktura vypláčeného příspěvku na péči podle věku, pohlaví a stupně závislosti

Zdrojem dat o struktuře poskytovaných příspěvků na péči podle věku oprávněné osoby je Generální ředitelství Úřadu práce ČR (dále jen GŘ ÚP ČR), přičemž údaje pocházejí ze systému OK Systém, používaného mimo jiné pro evidenci sociálních dávek. Vypočtené podíly osob pobírajících příspěvek na péči podle věku, pohlaví a stupně závislosti jsou zahrnuty v příloze 1 a v grafu 2.1. Podíl je zde propočten jako podíl počtu osob pobírajících příspěvek a celkového počtu osob v daného věku v celé populaci (zdrojem údajů o věkové struktuře obyvatelstva je ČSÚ).

Z dat je zřejmá silná závislost příspěvků na péči podle věku. U osob mladších 4 let jsou podíly osob pobírajících příspěvek poměrně nízké (méně než 1 %).⁴ Podíl počtu osob ve věku 5–17 let pobírajících příspěvek na péči s věkem roste až k cca 2 %. Podíl počtu osob dosahuje lokálního maxima kolem věku 11–14 let, přičemž pro muže je mírně vyšší oproti ženám (cca 2,7 % oproti 1,6 %). Vyšší podíl mužů pobírajících příspěvek oproti ženám je dobře vysvětlitelný jejich vyšší nemocností a úrazovostí, což souvisí i s jejich vyšší úmrtností. Ve věkové kategorii 5–18 let přitom jak u mužů, tak u žen převažují první dva lehčí stupně závislosti (u mužů 65 %, u žen 67,5 %; údaje z roku 2018).

Po dovršení 18 let podíl osob s příspěvkem na péči opět klesá pod 1 %, což souvisí mimo jiné s tím, že v nižších stupních závislosti jsou dávky pro osoby pod 18 let výrazně vyšší (v I. stupni 3,75krát), než pro osoby starší. Podíl počtu osob pobírajících příspěvek na péči je nižší než 1 % až do věku 47 let jak u mužů, tak u žen. Zhruba od 47. roku věku pak postupně narůstá, až do dovršení důchodového věku je však kvantitativně nevýznamný. Podíl počtu osob pobírajících příspěvek začíná poměrně prudce narůstat po dovršení 75 let. Zhruba v 85 letech pobírá příspěvek zhruba jedna třetina populace, v 90 letech pak 2/3 populace. Z grafu 2.1 je zřejmý také přesun k vyšším formám závislosti s narůstajícím věkem v nejvyšších věkových kategoriích.

Poměrně překvapivou vlastností příspěvku je to, že u nejvyšších věkových kategorií pobírá příspěvek vyšší procento žen než mužů.⁵ Toto není příliš v souladu s vyšší nemocností mužů v této věkové kategorii oproti ženám. Možným vysvětlením by mohlo být to, že přidělení příspěvku často souvisí se zařazením dané osoby do ústavu sociální péče, který vyřídí nezbytnou administrativu.⁶ Starší muži často zůstávají v ošetřování své partnerky, přičemž si vyplácení příspěvku nevyřizují, i když by na něj možná měli nárok. Starší ženy pak po svém ovdovění využívají služeb ústavů sociální péče a začnou příspěvek pobírat.

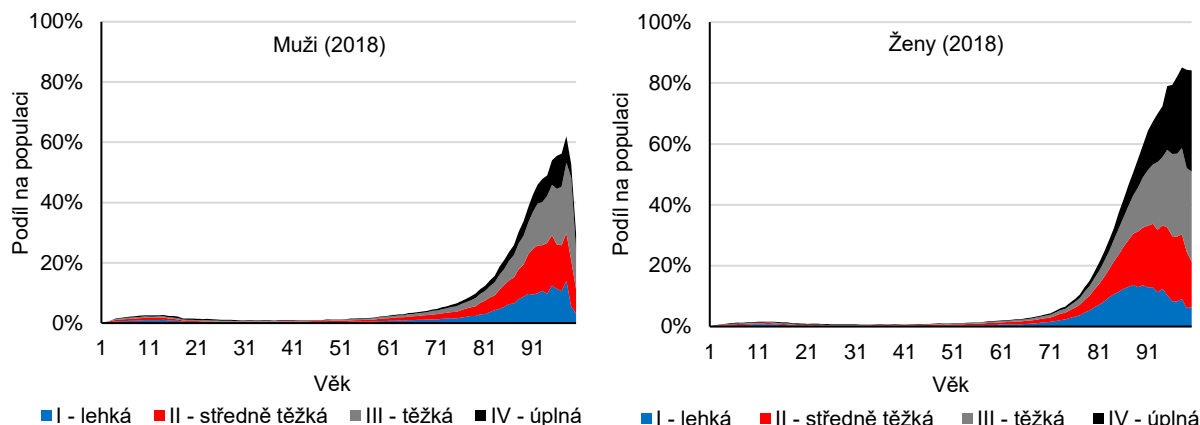
Jak je zřejmé z grafů v příloze 1, výše uvedená závislost podílu počtu osob pobírajících příspěvek na péči na celkové populaci podle věku byla v letech 2014–2018 poměrně stabilní, a to především pro věkové kategorie do 90 let. Pro muže starší 90 let docházelo k určitému poklesu podílu osob pobírajících příspěvek, pro ženy starší 90 let žádný zřetelný trend tohoto podílu není zřejmý. Především pro muže starší 90 let docházelo také k dílčím přesunům mezi jednotlivými kategoriemi závislosti (zvýšení podílu III. stupně oproti klesajícímu podílu II. a IV. stupně). Vzhledem k poměrně malému podílu mužů v tomto věku na celkové populaci i na počtu osob pobírajících příspěvek na péči však tyto změny nebyly kvantitativně významné, a proto v projekci předpokládáme stabilní podíl počtu osob pobírajících příspěvek na péči na populaci daného věku podle hodnot z roku 2018 (tedy podle grafu 2.1).

³ § 8 a 9 zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách.

⁴ Osoba mladší jednoho roku na příspěvek nemá nárok (§ 7 odst. 3 zákona 108/2006 Sb.).

⁵ Celkový počet žen pobírajících příspěvek je oproti mužům samozřejmě pro věkové kategorie nad 75 let násobně vyšší vzhledem k jejich vyššímu očekávanému věku dožití a vyššímu podílu na populaci. Ve věkové kategorii nad 75 let ale pobírá příspěvek i větší procento žen z jejich celkové populace.

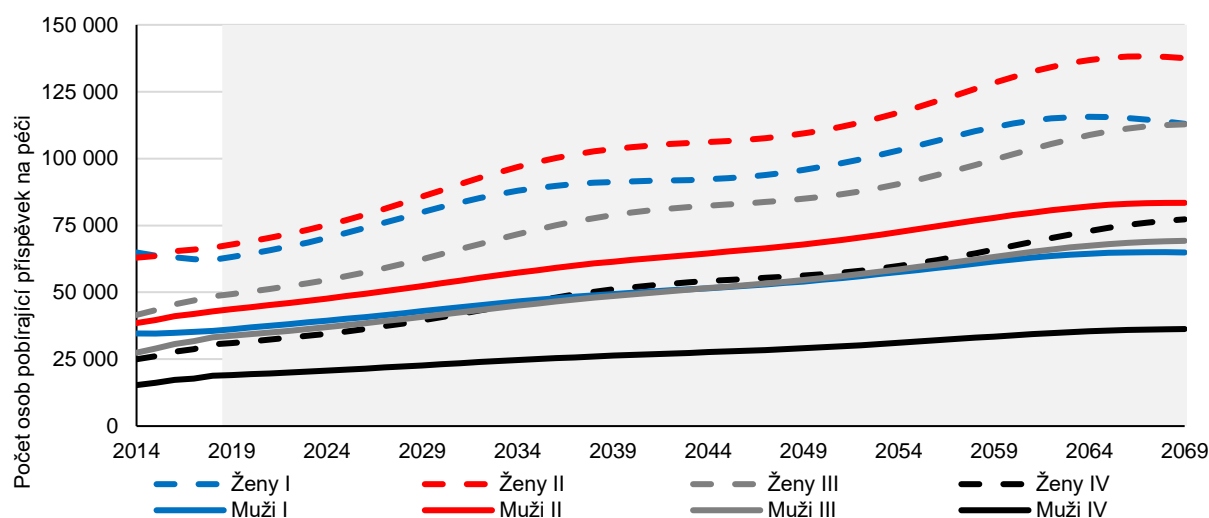
⁶ Příspěvek na péči je příjem daného poskytovatele pobytové sociální péče, takže se dá předpokládat, že je pro mnohé z těchto poskytovatelů výhodnější přijímat pouze klienty s nejvyšší formou závislosti, nebo klienty, u kterých lze v dohledné době předpokládat přesun do této kategorie. Podle nového nastavení příspěvku od dubna 2019 se pro nejvyšší kategorie závislosti bude odlišovat výše příspěvku klienta, který využívá služby pobytového zařízení a který je v domácí péči (klient v domácí péči získá o 45 % vyšší příspěvek). Zatím nelze předjímat, jak se tato disproporce projeví v čerpání příspěvku na péči. Je možné se očekávat, že mnohá zařízení pobytového charakteru se budou snažit změnit svou registraci na terénní sociální služby.

Graf 2.1 Podíly osob pobírajících příspěvek na péči na celkové populaci daného věku, rok 2018

Zdroj: GŘ ÚP ČR, ČSÚ, výpočty ÚNRR

3 Projekce nákladů na příspěvek na péči

Na základě výše uvedených podílů počtu osob pobírajících příspěvek na péči a na základě demografické projekce jsme nejprve sestavili projekci počtu osob pobírajících příspěvek a celkových nákladů na tento příspěvek. Předpokládali jsme, že podíly počtu osob v daném věku budou shodné jako v roce 2018. Tyto podíly jsme pak jednoduše vynásobili počtem obyvatel daného věku dle demografické projekce ČSÚ.⁷ Výstupy pro střední variantu demografické projekce jsou uvedeny v grafu 3.1. Z něj je zřejmé, že počty vyplácených příspěvků na péči budou v souvislosti se stárnutím populace narůstat, v porovnání s rokem 2018 až na 2,2násobek. Vzhledem k tomu, že příspěvky využívají hlavně relativně starší důchodci nad 75 let, se ale efekt stárnutí populace projeví ve srovnání s jeho dopadem do důchodového systému o cca 15 let později (vrchol v roce 2069). Příspěvky na péči budou využívat hlavně ženy, a to jednak díky jejich vyššímu podílu na vysokověkových kategoriích a jednak vzhledem k výše uvedenému nižšímu realizovanému využívání této dávky u mužů v roce 2018. Počty osob pobírajících příspěvek na péči bude poměrně rychle růst i v letech 2019–2029, především vzhledem k tomu, jak se bude relativně početná poválečná generace posouvat do věku nad 75 let.

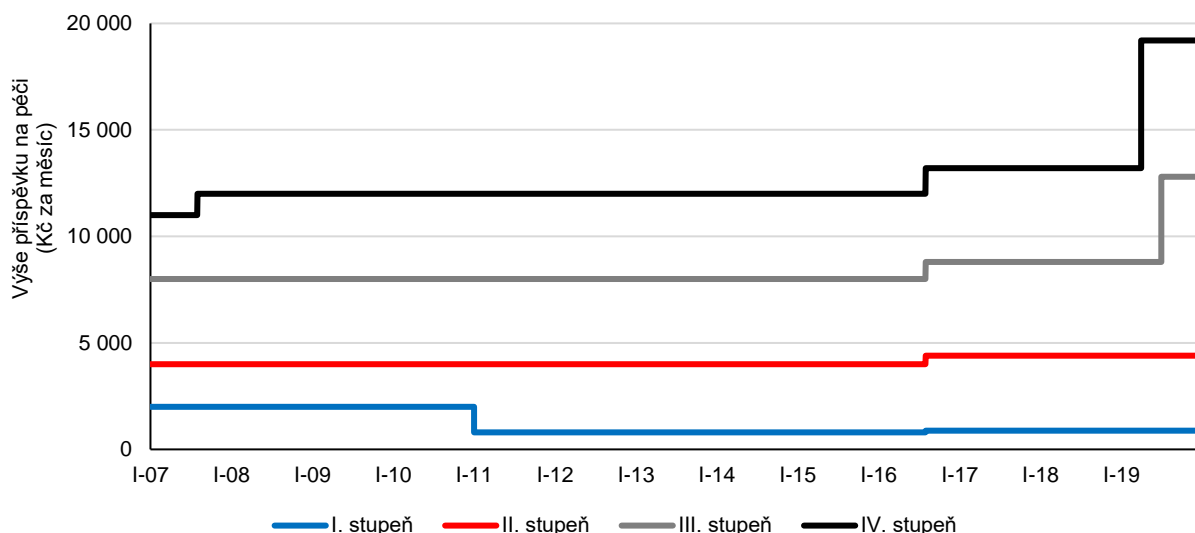
Graf 3.1 Projekce počtu osob pobírajících příspěvek na péči dle pohlaví a stupně závislosti (dle střední demografické projekce ČSÚ)

Zdroj: GŘ ÚP ČR, ČSÚ, výpočty ÚNRR

⁷ ČSÚ (2018): Projekce obyvatelstva České republiky - 2018–2100. ČSÚ zpracovává projekci ve čtyřech variantách: střední, vysoké, nízké a nově také střední variantě s nulovou migrací. Všechny varianty demografické projekce předpokládají mj. pokles úmrtnosti, který bude tažen především staršími věkovými skupinami. Podíl obyvatelstva staršího 75 let přitom roste ve střední variantě až na 2,5násobek podílu z roku 2018.

Druhou složkou předpokládaných celkových výdajů na příspěvek na péči je vedle počtu osob pobírajících tento příspěvek také výše tohoto příspěvku. Vývoj této výše po dobu dosavadní platnosti zákona č. 108/2006 Sb. je uveden v grafu 3.2.⁸ Z něj je zřejmé, že k úpravám výše příspěvku dochází zhruba jednou za 4 roky. Zatímco ve IV. stupni závislosti za 13 let platnosti zákona maximální příspěvek narostl celkem o 74,5 %, ve III. stupni o 60 %, v II. stupni pak pouze o 10 % a v I. stupni pak příspěvek dokonce oproti své původní výši klesl na méně než polovinu.

Graf 3.2 Výše příspěvku na péči podle stupně závislosti

Zdroj: Zákon 108/2006 Sb.

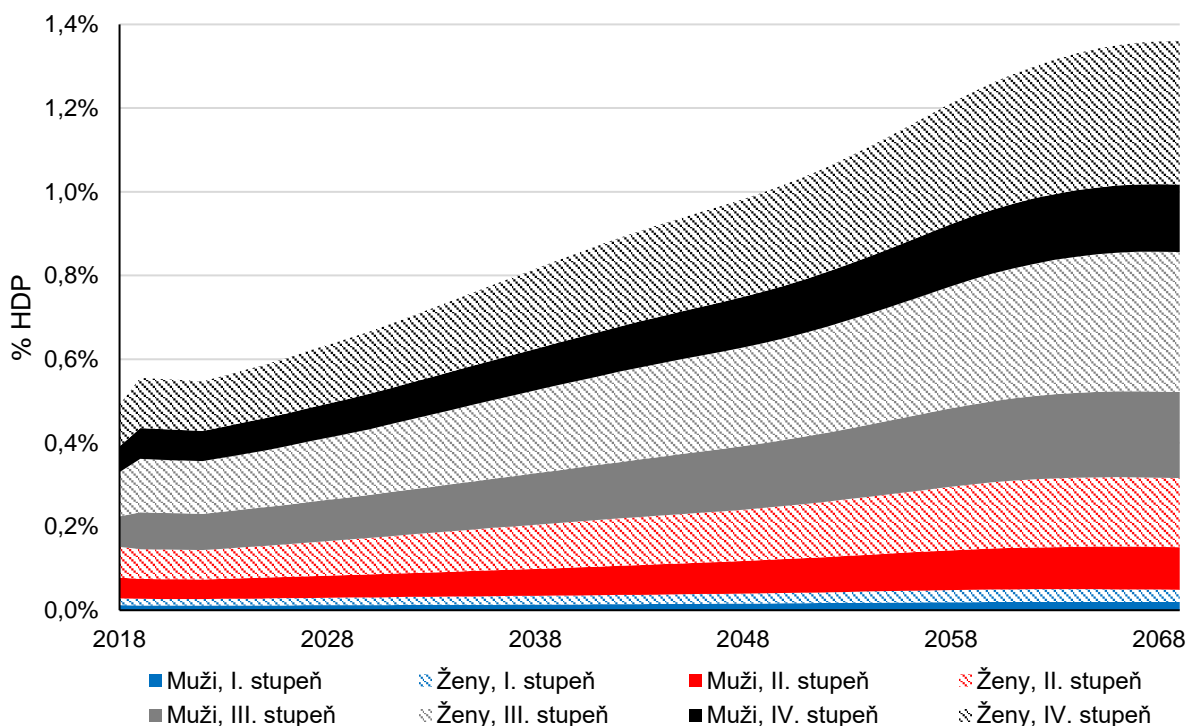
Pozn.: Příspěvek ve IV. stupni od 1. 4. 2019 a ve III. stupni od 1. 7. 2019 ve zvýšené úrovni náleží pouze osobám, kterým neposkytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb.

V naší projekci vycházíme ze schválených výší příspěvků,⁹ které jsou pro IV. stupeň platné od 1. 4. 2019 a pro III. stupeň od 1. 7. 2019 (pro I. a II. stupeň zůstává výše příspěvku nezměněna). Pro rok 2019 tak vážíme nový příspěvek 75 % vahou ve IV. stupni (resp. 50 % ve III. stupni), váha staré výše příspěvku je tedy 25 % (resp. 50 %), od roku 2020 pak vážíme novou výši příspěvku 100 %. Vzhledem k rozdílnosti výše příspěvku podle toho, zda je klient v domácí péči, nebo zda mu poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb, jsme expertně odhadli podíl počtu příjemců příspěvku v nižší výši na 45 %.¹⁰ Vzhledem k tomu, že se v minulosti příspěvek na péči měnil přibližně jednou za 4 roky, předpokládáme, že na vyšší úrovni z druhé poloviny roku 2019 zůstane příspěvek až do konce roku 2022. Od roku 2023 pak předpokládáme indexaci výše příspěvku vzhledem k projektované průměrné mzdě, konzistentně s jinými typy sociálních dávek a důchodů. V souladu s předpokládaným stárnutím populace a nárůstem počtu příjemců příspěvku pak příspěvek na péči v podílu k HDP naroste z cca 0,5 % v roce 2018 až nad 1,3 % ke konci sledovaného horizontu (graf 3.3). Na nárůstu podílu vypláceného příspěvku se přitom budou podílet hlavně příspěvky vyplácené osobám v nejvyšších stupních závislosti. Zároveň se na tomto nárůstu podílejí především ženy.

⁸ Vedle základní výše příspěvku uvedené v grafu 3.2 může být příspěvek zvýšen o 2 000 Kč podle § 11 odst. 3 a § 12 nezaopatřenému dítěti do 18 let věku (resp. jeho rodiči, který o něj pečuje), jestliže rozhodný příjem oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných je nižší než dvojnásobek částky životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu (zákon č. 110/2006 Sb.).

⁹ Tedy 880 Kč měsíčně (resp. pro osoby mladší 18 let 3 300 Kč) pro nejnižší I. stupeň závislosti a 4 400 Kč (resp. 6 600 Kč) pro II. stupeň závislosti. Pro vyšší (III. a IV.) stupně závislosti se kromě věku odlišují výše příspěvku i podle toho, zda „osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb nebo dětský domov anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu“ (§ 11 odst. 1 písm. c) a d) a odst. 2 písm. c) a d)). Pokud tomu tak je, pak příspěvek činí 8 800 Kč (resp. 9 900 Kč pro mladší 18 let) pro III. stupeň a 13 200 Kč pro IV. stupeň (nezávisle na věku), tedy stejně jako tomu bylo v roce 2018. Pro osoby v domácí péči se pak příspěvek zvyšuje na 19 200 Kč ve IV. stupni a na 12 800 Kč ve III. stupni závislosti (resp. 13 900 Kč pro mladší 18 let).

¹⁰ Tento odhad vychází z podílu počtu klientů pobytových zařízení sociálních služeb (tabulka 6-2 z publikace ČSÚ (2018), „Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2017“) a počtu osob starších 75 let pobírajících příspěvek na péči dle zdrojových dat Generálního ředitelství Úřadu práce ČR.

Graf 3.3 Projekce podílu nákladů na příspěvek na péči k HDP, střední demografická varianta projekce

Zdroj: GŘ ÚP ČR, ČSÚ, výpočty ÚNRR

4 Citlivostní analýzy projekcí příspěvku na péči

Příspěvek na péči závisí primárně na demografickém vývoji, a tak se samozřejmě jeho projekce odlišuje podle variant demografické projekce a navazujících variant projekce makroekonomického vývoje.¹¹ Uvažujeme následujících 6 variant kombinace demografického vývoje a předpokladů o makroekonomickém vývoji:

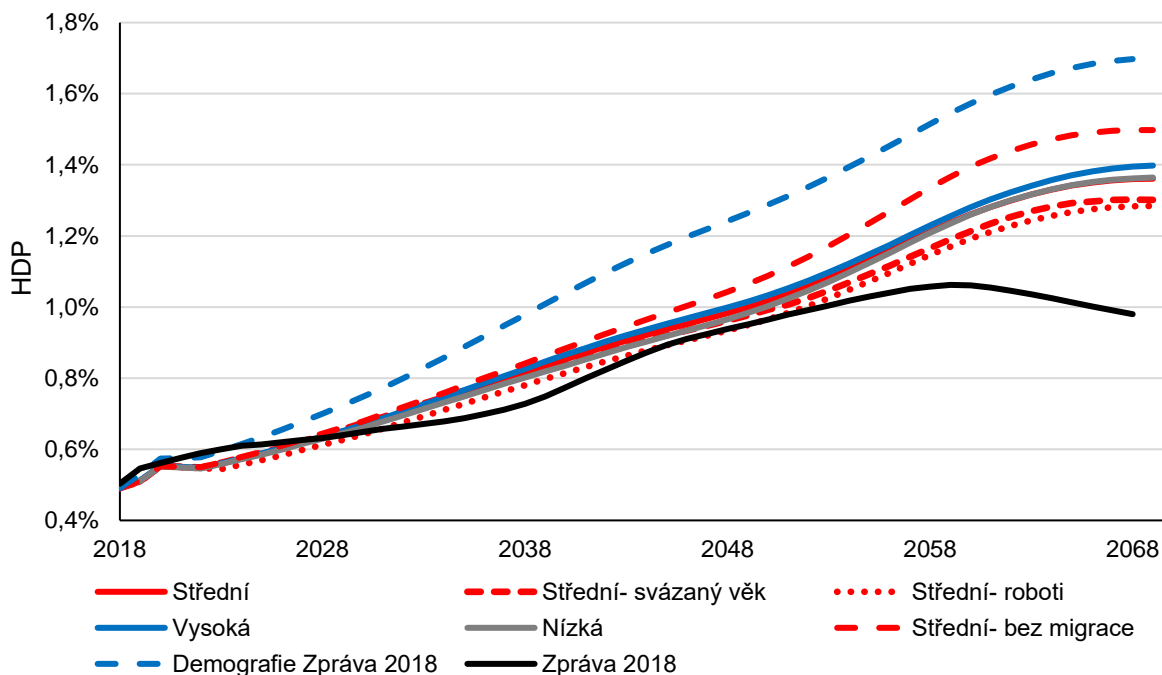
- 1) Střední variantu demografické projekce ČSÚ.
- 2) Nízkou variantu demografické projekce ČSÚ.
- 3) Vysokou variantu demografické projekce ČSÚ.
- 4) Střední variantu demografické projekce ČSÚ bez migrace, ve které se předpokládá, že přírůstek obyvatelstva migrací bude nulový.
- 5) Střední variantu demografické projekce ČSÚ uvažující provázání důchodového věku na očekávané dožití tak, aby ve věku odchodu do důchodu byla očekávaná střední délka života dané generace rovna jedné čtvrtině součtu tohoto věku a této očekávané střední délky života.
- 6) Střední variantu demografické projekce ČSÚ s uvažováním zrychlení růstu produktivity v důsledku technologického vývoje, především díky robotizaci.

Projekce podílu celkových výdajů na příspěvek na péči k HDP dle těchto variant je uveden v grafu 4.1. Základní tendence k růstu podílu příspěvku na HDP je shodná u všech variant projekce. Vzhledem k obdobnému podílu počtu osob starších 75 let a pracovní síly v základních variantách demografické projekce je podíl příspěvku na péči na HDP ve střední, vysoké a nízké variantě projekce obdobný (o 0,025 p.b. HDP vyšší u vysoké varianty projekce). U střední varianty bez migrace vychází podíl příspěvku na péči o cca 0,2 p.b. HDP vyšší, když převáží vliv nižšího HDP (nižší pracovní síla) nad vlivem nižšího počtu osob pobírajících příspěvek. Naopak u variant střední demografické projekce uvažujících vyšší HDP (ať již z titulu vyšší pracovní síly vzhledem k prodloužení věku odchodu do důchodu, tak díky

¹¹ Viz Projekce obyvatelstva pro roky 2018–2100, ČSÚ (2018), rovněž kapitola 3 Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, ÚNRR (2019).

zvýšení produktivity práce v návaznosti na robotizaci) je podíl příspěvku na péči o cca 0,1 p.b. HDP nižší, přičemž počet osob pobírajících příspěvek je v nich shodný se střední variantou demografické projekce.

Graf 4.1 Projekce podílu výdajů na příspěvek na péči k HDP, různé varianty

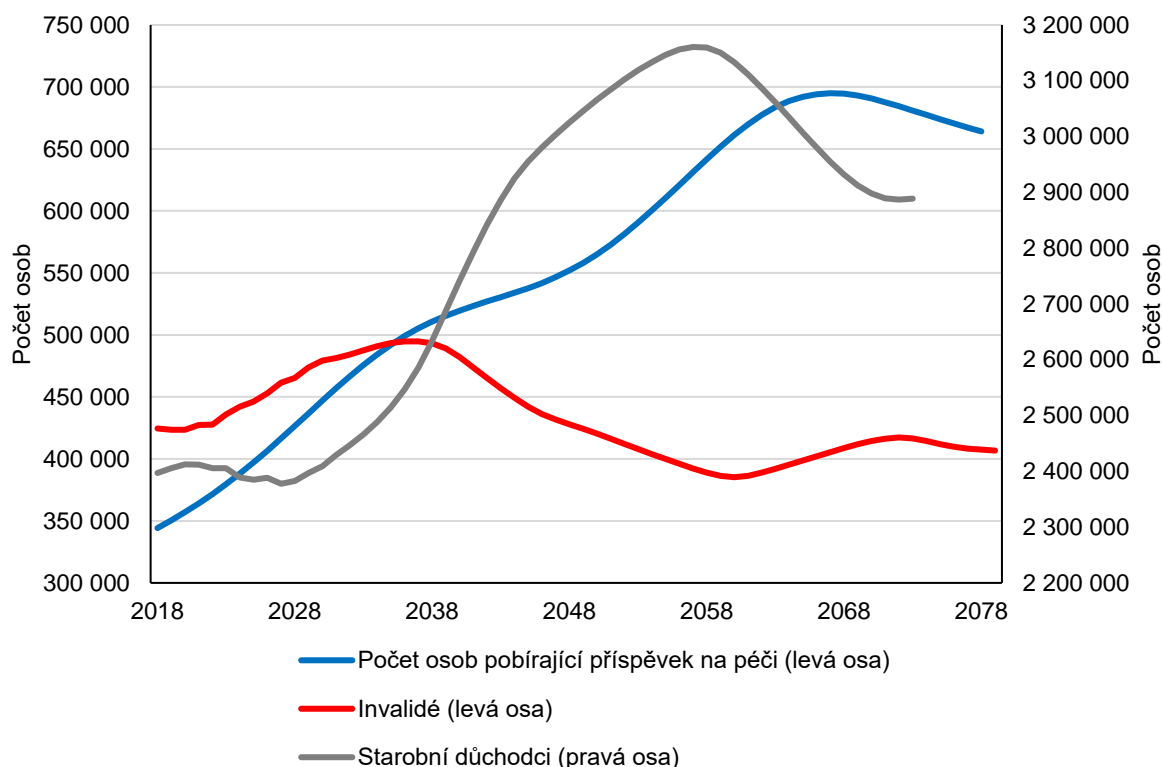
Zdroj: GŘ ÚP ČR, ČSÚ, výpočty ÚNRR

Metodologie projekce příspěvku na péči byla oproti předchozí Zprávě o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (NRR, 2018) poměrně výrazným způsobem změněna. Hlavním rozdílem je především zpřesnění projekce počtu osob pobírajících příspěvek v závislosti na věkových kategoriích. Dle původní metodologie byl počet osob pobírajících příspěvek na péči vztahen k počtu osob starších 65 let, v nové metodologii uvažujeme celý věkový profil osob pobírajících příspěvek (viz kapitola 3). Izolovaný vliv změny metodologie lze ilustrovat porovnáním řad „Zpráva 2018“ a „Demografie Zpráva 2018“ v grafu 4.1. První řada ukazuje vývoj projekce podílu příspěvku na péči k HDP dle původní metodologie a s původní demografickou projekcí ze Zprávy 2018, v druhé řadě je již použita nová metodologie, která je ale aplikována na předchozí demografickou projekci ze Zprávy 2018. Rozdíl řady „Demografie Zpráva 2018“ a řady „Střední“ pak ilustruje izolovaný vliv změny demografické projekce.

Změna metodologie znamená jednak změnu dynamiky vývoje výše příspěvku v čase. Zatímco podle původní metodologie byl vrchol podílu vyplaceného objemu příspěvku na HDP v roce 2059, dle nové metodologie je to až v roce 2069. To souvisí s tím, že zatímco dle původní metodologie se předpokládala závislost počtu osob pobírajících příspěvek na celkové populaci starší 65 let, v nové metodologii souvisí především s podílem osob starších 75 let.

Zároveň je nárůst podílu objemu příspěvku na HDP dle nové metodologie rychlejší vzhledem k poměrně rychlému růstu podílu osob starších 75 let na celkové populaci. Ten roste kvůli tomu, že početně silná poválečná generace, která je sice už v důchodovém věku, teprve v letech 2019–2029 dospěje do věku nad 75 let, kdy je využívání příspěvku nejčastější. Do roku 2023 je vliv vyššího počtu příjemců příspěvku tlumen odloženou indexací výše příspěvku, takže v podílu k rostoucímu HDP příspěvek stagnuje, po obnovení indexace ale poměrně rychle roste. I po roce 2029 je očekávaná výše výdajů na příspěvek na péči vyšší než v loňské projekci. To souvisí s předpokládaným poklesem úmrtnosti, který bude tažen především staršími věkovými skupinami. Procentuální nárůst počtu obyvatel starších 75 let je tak vyšší, než nárůst obyvatel starších 65 let. Vrchol podílu objemu vyplaceného příspěvku na péči je tak o cca 0,3 p.b. HDP výše, než tomu bylo v loňské Zprávě. Změna demografické projekce mezi Zprávou (2019) a Zprávou (2018) pak působí směrem k nižšímu objemu příspěvku. Pokud by byla v nové metodologii použita stejná demografická projekce jako v loňské Zprávě, byl by podíl příspěvku na péči vyšší o dalších cca 0,3 p.b. HDP.

Graf 4.2 Projekce počtu důchodců/klientů, střední varianta demografické projekce

Zdroj: GŘ ÚP ČR, ČSSZ, ČSÚ, výpočty ÚNRR

Závislost výdajů příspěvku na péči na demografickém vývoji je zajímavé srovnat i s jinými typy výdajů, které také souvisejí s předpokládaným stárnutím populace a posuny důchodového věku. V grafu 4.2 je srovnán projektovaný počet příjemců příspěvku na péči s projektovaným počtem invalidních důchodců a řádově významnějším počtem důchodců starobních. Všechny tyto projekce jsou navázány shodně na střední variantu demografické projekce a předpokládají věk odchodu do důchodu dle stávajícího zákona,¹² kvantitativní dopady do počtu osob/důchodců jsou však dosti odlišné. U počtu osob pobírajících příspěvek na péči dochází k nejvýraznějšímu procentuálnímu nárůstu počtu osob mezi současností a jejich vrcholem (nárůst o 105 % oproti 17 % u invalidního a 32 % u starobního důchodu). Zároveň je ale u příspěvku na péči výrazně odlišné načasování tohoto vrcholu. V souvislosti s prodlužováním věku odchodu do důchodu a zvyšováním podílu osob těsně před tímto věkem tak nejprve naroste počet invalidních důchodců s vrcholem v roce 2037. Stárnutí populace se bude po roce 2028 projevovat nárůstem počtu starobních důchodců, který dosáhne vrcholu v roce 2058. Počet příjemců příspěvku na péči pak dosáhne svého vrcholu těsně před horizontem projekce NRR v roce 2068.

¹² Zatímco počet příjemců příspěvku na péči na důchodovém věku nezávisí a změny důchodového věku se na podílu výdajů na příspěvek na péči k hrubému disponibilnímu důchodu projevuje pouze prostřednictvím změn HDP, resp. mezd, u počtu starobních a invalidních důchodců jsou změny důchodového věku samozřejmě zásadní. Viz také podkladová studie ÚNRR „Projekce důchodového systému“.

Příloha 1

Podíl osob pobírajících příspěvek na péči podle věku, pohlaví a stupně závislosti (% osob daného věku)

